

**בבית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק**

**בג"צ 1748/06
בג"צ 1845/06
בג"צ 1856/06
קבוע ליום 14.8.2006
בפני הרכב בראשות
כב' הנשיא ברק**

העותרים:

סאמי אסמאעיל זאמל קיסיה, ראש עיריית דאהריה ואח'

ע"י ב"כ עוה"ד לימור יהודה ו/או דן יקיר ו/או דנה אלכסנדר ו/או אבנר פינצ'וק ו/או מיכל פינצ'וק ו/או עאוני בנא ו/או לילה מרגלית ו/או באנה שגרי-בדארנה ו/או שרון אברהם-ויס ו/או סוניה בולוס ו/או עאזם בשארה ו/או עודד פלר ו/או טלי ניר ו/או מיכל תגיר

מהאגודה לזכויות האזרח בישראל

ת"ד 34510, ירושלים 91000
טל': 6521218-02; פקס: 6521219-02

- נגד -

המשיב:

מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית

ע"י פרקליטות המדינה, משרד המשפטים, ירושלים

בקשה דחופה לצו ביניים

1. בית המשפט הנכבד מתבקש להורות למשיבים להסיר לאלתר את החסימה שהציבו על הפתח בגדר הפנימית, מול הכפר א-תוואנה. חסימת הפתח בגדר הפנימית מביאה לחסימת דרך הגישה המרכזית של הכפר א-תוואנה ושל 14 כפרי "שוכני המערות" במסאפר יטא, תוך פגיעות חמורות בחופש התנועה ובמרקם החיים של תושבי הכפר והאזור. חסימה זו של הפתח שהותירו המשיבים בגדר הפנימית עומדת בסתירה להצהרותיהם, שנמסרו לבית משפט זה.
2. כן מתבקש בית המשפט להורות, שלא ייסגרו פתחים שהושארו בגדר הפנימית, עד להכרעה בעתירה זו.

ואלה נימוקי הבקשה:

עניינה של העתירה וטענות העותרים

3. עניינה של עתירה זו בהחלטתם של המשיבים להקים גדר פנימית, באזור דרום הר-חברון, אשר תנתק כפרים ממרכזי השירותים שלהם, וחקלאים מאדמותיהם.

4. בעתירה הציגו העותרים נתונים מקיפים באשר לפגיעה הצפויה מהקמת הגדר, המהווה "מכשול עומק" בתוככי הגדה המערבית, והחוצצת בין כ-80,000 דונם אדמות ו-21 קהילות פלסטיניות לבין המרכזים העירוניים עליהם הם נסמכים.

5. בעתירה התריעו העותרים על כך, שהקמת הגדר תביא ליצירתה של מובלעת שטח, המופרדת בחיץ פיזי, בנוי בטון, מסביבותיה. החיץ, החוסם את מרבית התנועה באזור, מותיר את תושביו תלויים בפתחים הבודדים שהותירו המשיבים בגדר שאורכה 41 ק"מ.

6. על סמך ניסיון העבר והיכרות עם דפוסי פעולתם של כוחות הביטחון באזור, התריעו העותרים, כי חסימת הפתחים בגדר על ידי המשיבים הינה אך עניין של זמן, וכי עם חסימתם יושלם בידודו של האזור על תושביו מיתר הגדה המערבית.

הפגיעות בעותרים עקב חסימת הפתח

7. כפי שחששו העותרים, חסמו המשיבים, באמצעות הצבתן של קוביות בטון, את הפתח היחיד שהותירו בגדר הפנימית באזור הכפר א-תוואנה.

תמונות של החסימה שצולמו בי ום 13.7.2006 ובי ום 18.7.2006 מצורפות

ומסומנות נספח ע/19.

8. את החסימה הציבו המשיבים ביום ה' ה-13.7.2006 בשעה 10:00 בבוקר. בעקבותיה, נחסמה דרך הגישה של תושבי הכפר והאזור לישובים סמוכים, ולמרכזי שירותים חיוניים עליהם הם נסמכים.

9. החסימה הוצבה בעת שרבים מהגברים מהכפר א-תוואנה נמצאו בשוק השבועי המתקיים ביטא. עת היו בדרכם חזרה לכפר, כשהם רוכבים על חמורים ועל טרקטורים, גילו לתדהמתם, כי דרכם חזרה לביתם חסומה. כוחות צבא שהגיעו למקום לא אפשרו לתושבי הכפר לעבור, וסירבו להסיר את החסימה. לא זו אף זו, הם איימו על תושבי הכפר, כי אם ימשיכו לעמוד במקום יכריזו על האזור כשטח צבאי סגור ויעצרו אותם על הפרת הצו.

10. המדובר בחסימתה של דרך הגישה המרכזית המשרתת את אזור מסאפר יטא. למרות זאת, דווקא פתח זה נחסם על-ידי כוחות הצבא. פתח אחר שהותר בגדר באזור זה לא נחסם עד כה (אך גם בסמוך לו הוצבו קוביות בטון). יתר הדרכים באזור זה הינן דרכי עפר שהעבירות בהן קשה ביותר. הדרך החלופית היחידה הינה לאורך כביש 317, דרך צומת זיף. מעבר לכך שהמעבר בדרך זו מאריך את הדרך פי כמה מונים, הוא איננו אפשרי עבור מרביתם של התושבים אשר כלי התחבורה היחידים העומדים לרשותם הינם טרקטורים וחמורים, כלי תחבורה שאינם יכולים ו/או אינם מורשים לנוע לאורך כביש 317 או כביש 60. מגבלות אלה

מצטרפות לרתיעתם של רבים מתושבי האזור מלהשתמש בדרכים אלה בשל חששם מהתנכלויות של כוחות צבא, משטרה ומתנחלים הנוסעים בכבישים אלה (איומים, הפחדות, אלימות והשחתת רכוש מצד מתנחלים, עיכובים והחרמת תעודות מצד כוחות צבא, עיכובים ומתן דוחות על-ידי המשטרה).

11. מכאן, שסגירתו של הפתח גורמת לפגיעות חמורות בחופש התנועה של התושבים המקומיים ובנגישותם למרכזי השירותים. החסימה מקשה ומייקרת באופן ניכר את עלויותיהם של מצרכים חיוניים, ובהם מים אותם הם נדרשים לקנות ביטא ולהעבירם לכפרים באמצעות מיכליות, ואוכל לבעלי החיים.

12. הנה כי כן, הקמת הגדר הפנימית יוצרת, בדיוק כפי שהתרענו בעתירה, "מרחב סגור" אשר התושבים והאדמות שנכלאו בו צפויים לניתוק גדל והולך מיתר חלקי הגדה המערבית. כפי שהתרענו, הקמת הגדר מאפשרת למשיבים לסגור את העותרים, בקלות בלתי נסבלת, במעין מכלאה, על-ידי סגירת הפתחים. בכך שלא מדובר בניתוק הרמטי אין רבותא. הקמת הגדר מציבה את התושבים במצב מתמיד של חוסר ודאות קיומית - האם יוכלו לצאת מכפרם, האם יוכלו חולים או יולדות להגיע בדחיפות לבתי חולים, האם יעלה בידם להוביל מצרכים חיוניים או להגיע לאדמותיהם?

13. מצב הדברים השורר בשטחים, והזלזול המאפיין את התייחסותם של גורמי הצבא לאוכלוסייה המקומית בשטחים, כלפי זכויות האדם שלה וכלפי החיוניות שבשמירה על מרקם חייה, מבטיחים, כי פגיעות מעין אלה אך ילכו ויחמירו, תוך הפיכת כליאתם של העותרים למצב מוגמר.

חסימת הפתח – בניגוד להצהרות המשיבים בתשובתם לעתירה

14. חסימתו של הפתח בגדר הפנימית על ידי המשיבים עומדת בניגוד להצהרותיהם שנמסרו במסגרת תשובתם לעתירה.

15. על מנת לשכנע את בית-המשפט, כי אין בהקמת הגדר כדי לפגוע במרקם החיים, בחופש התנועה של התושבים, ובנגישותה של האוכלוסייה למרכזי שירותים, או של חקלאים לאדמותיהם, טענו המשיבים בתשובתם לעתירה, שהוגשה ביום 30.3.2006, כי:

"במקומות בהם נחצים הכבישים על-ידי דרכי עפר ראשיות, יוותרו פתחים במעקה הביטחון, כך שתנועת כלי רכב תהיה באזור תהיה חופשית [כך במקור – לי י], בכפוף להסדרי הביטחון הכלליים הנהוגים באזור (בנקודות אלה אף תוסדר אפשרות העליה אל הכביש והירידה ממנו).." (ההדגשה הוספה)

סעיפים 2 ו-15 לתגובת המשיבים.

עוד טענו המשיבים בתשובתם:

מן הצד השני, הפגיעה בעותרים כתוצאה מהקמת מעקה הביטחון מזערי ת - ... לא מוקמים שערים בפתחים שיוותרו לאורך המעקה ותנועת כלי הרכב המתבצעת דרכם ככלל איננה מוגבלת; ... (ההדגשה הוספה)

סעיף 24 לתגובת המשיבים.

והוסיפו והבהירו המשיבים, כי:

"בניגוד לנטען, מעקה הביטחון אינו מונע תנועה רגלית, ואף אינו מונע תנועה בכלי רכב, באזור נשוא העתירה, באמצעות הפתחים שיוותרו במעקה הביטחון." (ההדגשה הוספה)

סעיף 28 לתגובת המשיבים.

16. בהחלטת בית המשפט מיום 18.6.2006 בבקשה לצו ביניים, התייחס בית המשפט להתחייבויות אלה של המשיבים (פיסקה 3 להחלטה).

17. המשיבים אכן לא הקימו שערים בפתחים. והרי אין להם שום צורך בכך משיכולים הם לסגור את הפתחים בקלות כה רבה באמצעות הצבתן של קוביות בטון, היוצרות חסימה מוחלטת של הפתח. כפי שראינו, כך פועלים המשיבים כעת. כתוצאה מכך, מזה כשבוע שהפתח היחיד שנותר באזור הכפר א-תוואנה, והמשמש כדרך הגישה המרכזית לתושבי אזור מסאפר יטא, נותר חסום לחלוטין.

18. הנה כי כן, הצהרות המשיבים בדבר אי הצבתם של שערים על הפתחים שנותרו בגדר, וכוונתם לאפשר תנועה חופשית של כלי רכב ותושבים דרך פתחים אלה, שוות, כך נראה, כקליפת השום.

הפניות למשיבים

19. עם היוודע דבר החסימה פנתה הח"מ בדחיפות, עוד במהלך יום ה' ה-13.7.2006, לרס"ן אייל טולדנו, ראש מדור ביטחון ופילי בלשכת יועמ"ש איו"ש. כן פנתה לב"כ המשיבים, עו"ד יובל רויטמן. בתשובה הראשונית שמסר רס"ן טולדנו נאמר, כי הפתח נסגר עקב "הערכות מצב" של גורמי הצבא.

20. משלא נתקבלה כל תשובה נוספת, ומשלא הוסרה החסימה, שבה הח"מ ופנתה לב"כ המשיבים ביום 17.7.2006 בפניה דחופה.

העתק מהפניה לעו"ד רויטמן מיום 17.7.2006 מצורפת ומסומנת **נספח ע/20**.

21. למרות זאת, לא התקבל כל מענה מהמשיבים. בשיחה טלפונית שהתקיימה בין הח"מ לעו"ד רויטמן ביום 18.7.2006 מסר עו"ד רויטמן, כי טרם קיבל תשובה מגורמי הצבא.

22. עד כה, ולמרות הפניות החוזרות, לא הסירו המשיבים את החסימה שהוצבה, ולא סיפקו לתושבים מענה אחר למצוקתם. המשיבים אף לא הסבירו מהו ה"צורך

הביטחוני "ההחלטי בגינו חייבים הם לסגור דווקא פתח זה, שהינו כאמור דרך הגישה המרכזית של כל אזור מסאפר יטא, ומדוע אין באפשרותם לנקוט באמצעים אחרים שאינם פוגעים בתושבים, או שפגיעתם בתושבים פחותה.

23. הבקשה לצו ביניים הועברה לתגובת ב"כ המשיבים ביום 19.7.2006, תוך ציון שהיא תוגש היום בבוקר. למרות זאת, עד כה, לא התקבלה תגובתו.

24. עם זאת, התקבלה היום, 20.7.2006 תגובתו של רס"ן טולדנו, רמ"ד ביטחון ופלילי מלשכת יועמ"ש איו"ש לפניותינו הקודמות.

תגובת רס"ן טולדנו מצורפת ומסומנת **נספח ע/21**.

בתגובה מאשר רס"ן טולדנו את דבר הצבת החסימה, בעקבות "הערכת מצב ביטחונית". רס"ן טולדנו מציין, כי מדובר בחסימה זמנית, ואולם איננו מבהיר כמה זמן עשויה חסימה "זמנית" זו להימשך (במיוחד, משכבר חלף שבוע מאז הוצבה), או מהו שינוי הנסיבות שיביא להסרתה.

רס"ן טולדנו טוען עוד, כי תנועת כלי רכב מתאפשרת "בכפוף לבידוק" דרך צומת זיף (באמצעות נסיעה צפונה לאורך כביש 317 עד צומת זיף, ומשם חזרה בכיוון דרום-מערב ליטא), וכי המח"ט הורה על פתיחת החסימה כך, שיתאפשר בה מעבר בהמות משא ותוצרת חקלאית.

מעבר לאישור מצד המשיבים, כי הינם פועלים בניגוד להצהרות, שניתנו על ידם לבית משפט זה ושפורטו לעיל, אין בתשובות רס"ן טולדנו כדי לענות על הפגיעות בעותרים: ראשית, על חוסר האפשרות של תנועה דרך כביש 317 וצומת זיף עמדנו לעיל. שנית, לפי מיטב בדיקתנו, בניגוד או למרות הוראת המח"ט לא נעשה כל שינוי בשטח מבחינת אופן הצבת החסימה (כפי שמופיע בתמונות שצורפו, נספח ע/19). כתוצאה מכך, עד היום לא מתאפשר מעברן של בהמות משא.

25. לאור כל האמור לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות למשיבים להסיר לאלתר את החסימה שהציבו על הפתח בגדר הפנימית מול הכפר א-תוואנה, וכן להימנע מחסימת הפתחים שהושארו בגדר הפנימית, עד להכרעה בעתירה זו.

היום, 20 ביולי, 2006